

Nyhetskanaler blant velgere og hjemmesittere

På bakgrunn av Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000 har vi funnet ut at de som sitter hjemme på valgdagen bruker mindre tid på nyheter enn de som stemmer. Fremskrittspartisympatisører ser heller TV2-nyhetene enn NRK Dagsrevyen, mens alle andre velgere foretrekker NRK.

Øyvind Kleven

I denne artikkelen ser vi på om folk som sitter hjemme på valgdagen har et annet nyhetskonsument enn folk som bruker stemmeretten. Vi skal også se på om det er en forskjell i hvilke nyhetskanaler man velger avhengig av hvilket parti man støtter. Ofte benytter man kjennetegn som kjønn, alder, utdanning og yrke for å forklare forskjeller i folks mediebruk eller andre temaer i samfunnsvitenskapene. I de senere tiår har det internasjonalt og nasjonalt foregått en dreining mot å i større grad bruke kulturelle kjennetegn som forklaringsfaktorer i samfunnsvitenskapene. Skal en undersøke dette på en vitenskapelig måte, må en benytte sofistikerte statistiske metoder. Det skal vi ikke gjøre i denne artikkelen, her nøyer vi oss med å forsøke å beskrive noen tendenser i nyhetskonsument og valgferd i enkle oppstillinger.

Datagrunnlaget er Statistisk sentralbyrås Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000. Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000 er en intervjuundersøkelse gjennomført blant et landsomfattende utvalg i alderen 9 til 79 år. I denne artikkelen er alle under 18 år holdt utenfor analysen, utvalget består da av 1 582 personer. Intervjuene er fordelt på alle ukedager og på fire perioder av året; mars, juni, september og desember. Hoveddelen av intervjuene er gjennomført i løpet av de tre første ukene i hver av disse månedene. For nærmere beskrivelse av undersøkelsen se Vaage 2001.

Nyhetskanaler og politisk deltakelse

Et umiddelbart mål på hvor godt et demokrati fungerer, er valgdeltakelsen. Med høstens stortingsvalg friskt i minnet, med den laveste valgdeltakelsen siden stortingsvalget i 1927, kan det være grunn til å være bekymret på demokratiets vegne. Et mer komplisert mål er kvaliteten på den informasjonen samfunnsmedlemmene får om samfunnet gjennom ulike nyhetskanaler. For at vi skal være reelle medlemmer av et demokratisk samfunn er vi avhengig av å få informasjon om det politiske liv. Den sammenheng der dette skjer, kalles gjerne offentligheten (Habermas 1991). Offentligheten er blitt kalt for: "de politiske beslutningers kulturelle ramme" (Høyer 1993:295). I et demokratisk samfunn må det være frie medier som kan sette et kritisk søkelys på politikk, næringsliv og organisasjonsliv. I dag har massemediene en så fremtredende plass i dette at vi, satt på spissen, kan si at de i stor grad er offentligheten. Det er derfor viktig å studere ulike sider ved mediene som offentlighet. I studier av offentligheten er en derfor opp-tatt av hvem som har tilgang til mediene, hvilke saker som gis oppmerksomhet og hvordan balansen mellom konkurrerende grupper fremstilles. Men hva med samfunnsmedlemmenes evne og vilje til å motta informasjon gjennom mediene? I denne artikkelen ligger fokuset på om det er forskjeller mellom folks bruk av nyhetsmedier avhengig av politisk deltakelse. Vi kom-

Øyvind Kleven er planlegger i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for intervjuundersøkelser (oyvin.kleven@ssb.no).

mer i liten grad inn på årsaker til at noen grupper bruker nyhetskanaler i mindre grad enn andre.

Her bruker vi politisk deltakelse i en litt videre betydning enn det som er vanlig ellers i litteraturen. Vi mener både nivå på aktiviteten i form av om en oppgir om en har tenkt å stemme eller ikke, og hvilket parti en oppgir å ville gi sin støtte til. På bakgrunn av spørsmålet: *Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?* har vi konstruert en tredeling: De som oppgir et parti de vil stemme på, de som er usikre og ikke kan oppgi et parti, og de som sier at de ikke vil stemme.

Spørsmålet om partipreferanse er ikke basert på faktisk stemmegivning, men på et hypotetisk spørsmål. Vi vet ikke hvorvidt de som har oppgitt en partipreferanse faktisk noen gang har stemt dette partiet. Vi snakker derfor egentlig om partipreferanse eller partisympatisører snarere enn velgere. Vi vil allikevel videre i artikkelen bruke begrepene partipreferanse, partisympatisør og partivelger om hverandre¹.

Det er grunn til å understreke at vi ikke vet hvordan personene i utvalget vil handle i et reelt valg. For eksempel vet vi ikke om de usikre vil bli hjemme eller gå og stemme, eller om de som sier de ikke vil stemme faktisk blir hjemme. I utvalget er det 78 prosent som har oppgitt en partipreferanse, 16 prosent vet ikke hvilket parti de skal stemme på mens 6 prosent oppgir at de ikke vil stemme (tabell 1).

Er sofavelgerne som andre velgere?

Før vi går i gang med analysen skal vi dvele litt ved noen fordommer om velgere og hjemmesittere (også kalt sofavelgere). En ville kanskje tro at det var sofavelgerne som hørte mest radio, så mest tv og leste flest aviser. Man kunne kanskje tenke seg at grunnen til at de ikke brukte stemmeretten var at de ikke klarer å bestemme seg for hvilket parti de vil støtte. Derfor må de bruke mye tid på å skaffe seg mer informasjon om samfunnet og politikken. På den annen side kan en tenke seg at det vil være de som bruker stemmeretten som bruker mest tid på medier. En kan tenke seg at de som er "mest integrert som velgere" og i størst grad deltar i offentligheten også er mest interessert i å holde seg orientert om politikk og nyhetssaker. En tredje mulighet er at det ikke er særlig forskjell på de to gruppene. Altså at sofavelgere er som andre velgere.

Tabell 1. Andel som oppgir partipreferanse, er usikker eller ikke skal stemme, etter kjønn og alder. Prosent

	I alt	Oppgir partipreferanse	Usikker	Skal ikke stemme	Antall personer
Alle	100	78	16	6	1 582
Kjønn					
Menn	100	81	13	6	810
Kvinner	100	74	19	6	772
Alder					
18-24 år	100	71	20	9	217
25-44 "	100	78	16	6	680
45-66 "	100	79	16	5	500
67-79 "	100	80	12	8	185
Menn					
18-24 år	100	76	14	10	116
25-44 "	100	83	11	6	326
45-66 "	100	80	14	5	275
67-79 "	100	81	12	8	93
Kvinner					
18-24 år	100	64	28	8	101
25-44 "	100	73	20	7	354
45-66 "	100	78	17	4	225
67-79 "	100	79	13	8	92

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

I det neste avsnittet ser vi på fordelingen etter medier. Dette er en oppvarming til en analyse av nyhetskonsument. Vi kan kontrollere nyhetskonsument mot det generelle mediekonsument. Hvis noen grupper har lavt nyhetskonsument, men høyt mediekonsument, vet vi at de bruker tiden sin på andre medieaktiviteter.

De usikre har minst mediekonsument

Vi er først og fremst interessert i å si noe om forskjeller og likheter mellom hjemmesittere og velgere. De usikre er vanskelig å plassere i denne konteksten. De usikre skiller seg fra både hjemmesitterne og velgerne. Vi har derfor valgt å ta dem med som en egen gruppe. De usikre har mindre mediekonsument enn de som har gjort seg opp en mening om de skal stemme eller ikke. Trenden i tabell 2 viser at det er de som har uttrykt en partisypati, som i størst grad ser fjernsyn, hører radio og leser avis. De som ikke skal stemme bruker nest mest tid, mens de usikre bruker minst tid på medier. Forskjellen mellom velgerne og hjemmesitterne er små når det gjelder tv og avislesning. Det er interessant at forskjellen mellom de tre gruppene er minst med hensyn til avislesning. Forskjellene mellom partisypatisørene og de usikre er signifikante med hensyn til radio og fjernsyn. Dette betyr at vi med stor grad av sikkerhet kan tro at de som har oppgitt partipreferanse har høyere mediekonsument enn de usikre. Det er også grunn til å tro at de med en partipreferanse hører mer radio enn hjemmesitterne. Forskjellene mellom velgerne og hjemmesitterne i konsument av tv og aviser er for små til at vi kan slå noe fast. Vi ser at avis-konsument for noen velgergrupper ligger under hjemmesitternes nivå, dette indikerer at det ikke er noen sammenheng her.

Venstrevelgerne ser minst tv av partienes velgerskarer, mens Arbeiderpartivelgerne tilbringer mest tid foran skjermen. Venstrevelgerne tv-konsument er på nivå med de usikres. Senterpartisypatisørene og Kristelig folkepartivelgerne ser også mindre tv enn andre velgere. Senterpartisypatisørene er de som oppgir mest radiokonsument, 4 prosentpoeng mer enn Høyrevelgerne som også har markert mer radiokonsument enn andre velgere. Velgerne har vesentlig høyere radiokonsument enn hjemmesitterne og de usikre. Radiokonsument er høyere blant alle partisypatigruppene sammenliknet med hjemmesitterne og de usikre. Kristelig folkeparti og Fremskrittspartiet ligger under nivået til hjemmesitterne og de usikre når det gjelder avislesning. Senterparti- og Venstrevelgerne er de som hyppigst leser aviser.

Vi har sett en trend i andelen som har sett tv, hørt radio eller lest avis dagen før, fordelt på om man vil stemme, blir hjemme eller er usikker. Selv om ikke alle forskjellene er signifikante kommer det frem en rekkefølge: De som har en partipreferanse oppgir høyest mediekonsument,

Vi har sett en trend i andelen som har sett tv, hørt radio eller lest avis dagen før, fordelt på om man vil stemme, blir hjemme eller er usikker. Selv om ikke alle forskjellene er signifikante kommer det frem en rekkefølge: De som har en partipreferanse oppgir høyest mediekonsument,

Tabell 2. Ulike medieaktiviteter, etter deltakelse og partisypati. Prosent				
	Sett tv i går	Hørt radio i går	Lest avis i går	Antall personer
Alle	80	61	82	1 582
Politisk deltakelse				
Oppgir partipreferanse	82	63	83	1 229
Usikker	73	52	80	252
Skal ikke stemme	80	55	81	101
Partisypati				
Arbeiderpartiet	84	60	85	378
Fremskrittspartiet	82	61	78	240
Høyre	83	68	85	203
Kristelig folkeparti	79	61	75	165
Senterpartiet	78	72	90	69
Sosialistisk venstreparti	81	64	85	111
Venstre	72	64	90	39
Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.				

hjemmesitterne oppgir nest mest og de usikre oppgir minst.

Tabell 2 viser kun om en har sett tv, hørt radio eller lest avis. Vi skal nå gå over til å se på nyhetskonsument spesielt. Med nyhetskanaler mener vi programposter i radio og fjernsyn som NRK Dagsrevyen, TV2-nyhetene, nyhetene på TVNorge, andre nyheter og nyhetsmagasiner, informasjonsprogram om samfunn og kulturliv. I undersøkelsen er det ikke spørsmål om hvilke sider i avisen en har lest, vi har derfor ikke mulighet til å skille ut nyhetsstoffet i avisene fra andre typer stoff. Å ha lest avis blir derfor ensbetydende med å ha brukt en nyhetskanal.

Sofavelgerne er ikke som andre velgere

Som vi så i tabell 2, er det ikke noen særlig forskjeller med hensyn til aviser. Men trenden viste at de som oppga partipreferanse hadde høyest aviskonsument, hjemmesitterne hadde nest mest, mens de usikre hadde minst. Ser vi på forskjeller mellom gruppene med hensyn til antall leste aviser, er trenden at hjemmesitterne og de usikre har byttet plass (tabell 3). Det er verdt å merke seg at Frp-sympatisører i gjennomsnitt leser like få aviser som de som ikke skal stemme. For øvrig ser vi at Høyresympatisørene leser flest aviser, fulgt av Senterparti- og SV-velgerne. Venstrevelgerne, som sammen med Senterpartivelgerne, lå på avistoppen i tabell 2, ligger her rundt gjennomsnittet. Det ser ut som om forskjellene i aviskonsument er så små at vi kan la det ligge i denne omgang. I den videre analysen konsentrerer vi oss derfor mest om nyhetssendinger i radio og fjernsyn.

I tabell 4 har vi i den første kolonnen slått sammen nyhetskonsument i etermediene radio og tv. Hvis en enten har sett nyheter i tv eller hørt nyhetssending i radio, er dette uttrykt i den første kolonnen. Den andre kolonnen viser om en har hørt radio, mens den tredje kolonnen uttrykker om en har sett nyheter i tv. Vi ser den samme trenden her som i tabell 3. De som har en partipreferanse har høyest nyhetskonsument, de usikre har nest mest mens hjemmesitterne har minst. De som oppgir partipreferanse er de som har mest nyhetskonsument. Alle partienes velgerskarer oppgir høyere nyhetskonsument enn hjemmesitterne og de usikre. Dette gir støtte

Tabell 3. Antall leste aviser dagen før. Gjennomsnitt blant de som har lest avis, etter politisk deltakelse og partisympati

	Antall leste aviser, gjennomsnitt	Antall personer
Alle	1,93	1 301
Politisk deltakelse		
Oppgir partipreferanse	1,95	1 017
Usikker	1,80	202
Skal ikke stemme	1,77	82
Partisympati		
Arbeiderpartiet	1,90	322
Fremskrittspartiet	1,76	186
Høyre	2,17	173
Kristelig folkeparti	1,92	123
Senterpartiet	2,05	62
Sosialistisk venstreparti	2,01	94
Venstre	1,94	35

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

Tabell 4. Andel som har sett eller hørt nyheter i radio og fjernsyn dagen før, etter politisk deltakelse og partisympati. Prosent

	Hørt nyheter i radio eller sett nyheter i fjernsyn	Hørt nyheter i radio	Sett nyheter i fjernsyn	Antall personer
Alle	74	44	60	1 582
Politisk deltakelse				
Oppgir partipreferanse	75	46	62	1 229
Usikker	69	40	51	252
Skal ikke stemme	64	36	50	101
Partisympati				
Arbeiderpartiet	76	42	65	378
Fremskrittspartiet	75	43	63	240
Høyre	78	50	65	203
Kristelig folkeparti	72	49	60	165
Senterpartiet	77	58	61	69
Sosialistisk venstreparti	73	46	56	111
Venstre	74	51	56	39

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

Tabell 5. Andel som har sett nyheter i ulike fjernsynskanaler, etter politisk deltakelse og partisympati. Prosent

	Sett NRK-nyheter i går	Sett NRK1-nyheter i går	Sett NRK 2-nyheter i går	Sett TV2-nyheter i går	Sett TVNorge-nyheter	Antall personer
Alle	42	40	5	34	4	1 582
Politisk deltakelse						
Oppgir partipreferanse	44	42	5	35	3	1 229
Usikker	35	34	7	28	3	252
Skal ikke stemme	35	31	3	28	6	101
Partisympati						
Arbeiderpartiet	47	47	5	35	4	378
Fremskrittspartiet	35	33	7	42	5	240
Høyre	47	44	5	39	2	203
Kristelig folkeparti	42	41	5	33	3	165
Senterpartiet	48	43	4	32	1	69
Sosialistisk venstreparti	42	41	2	27	2	111
Venstre	46	46	-	23	5	39

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

til antakelsen om at velgerne i størst grad holder seg orientert gjennom nyhetsmediene.

Likt og ulikt blant velgerne - hvilke nyhetskanaler brukes

I vår digitale hverdag med en stadig økning av mediekanaler, har mange tatt til orde for at det foregår en fragmentering av offentligheten. Spørsmålet er om det etter NRK-monopolets slutt har utviklet seg en segmentering av nyhetskanaler og ulike partiers velgere. Altså om for eksempel Arbeiderpartivelgere ser NRK-nyheter mens Høyrevelgere ser TV2-nyhetene. Med mangfold i eteren kan det utvikle seg en situasjon hvor hvert enkelte partis velgere får sin egen internkanal, à la den gamle partipressen. I et demokrati kan dette være uheldig, fordi demokratiet er

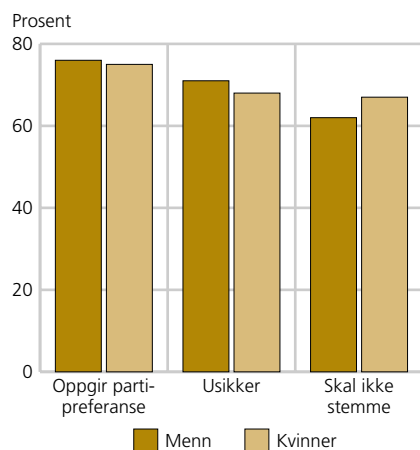
avhengig av å ha en overgripende offentlighet. Vi får neppe avklart dette problemet her, men vi kan kaste litt lys over problemstillingen. Vi stiller ingen hypoteser, men nærmer oss dette litt undrende og spør: Er det en forskjell mellom hvilke kanaler partienes velgere bruker og i så fall: Hvilke partiers velgere bruker hvilke kanaler?

Frp-ere ser helst TV2, alle andre ser helst NRK

NRK 1 er den største nyhetskanalen, med TV2 som en klar nummer to. NRK 2 og TVNorge er små i forhold. Vi ser den samme tendensen her som i resten av materialet. De med en oppgitt partipreferanse ser mer NRK og TV2 enn de usikre og de som ikke vil stemme. Vi ser her også interessante forskjeller mellom de ulike partienes sympatisører. Fremskrittspartisympatisørerne er de eneste som i større grad ser TV2-nyheter enn nyheter på NRK. Mellompartiene (Senterpartiet, Kristelig folkeparti og Venstre) og Sosialistisk venstreparti ser i minst grad nyheter på TV2.

Hver fjerde SV-velger leser Aftenposten, mot en av ti Frp-velgere

Helt opp til slutten av 1980-tallet hadde partipressen et godt grep om de forskjellige velgerne. I dag er det vel de færreste som reflekterer over at Dagbladet er en gammel Venstreavis og at VG har et verdikonservativt grunnsyn. Sammenhengen mellom partipreferanse og avis er sannsynligvis svakere i dag enn noen gang tidligere i moderne historie. Det ville allikevel være oppsiktsvekkende hvis vi ikke fant noen sammenheng mellom partipreferanse og avis. Vi har derfor tatt for oss fire riksaviser for å se på hvor mange innenfor hver velgergruppe som leste Aftenposten, Dagbladet, Dagsavisen og VG en gjennomsnittsdag i 2000 (tabell 6). Ikke uventet er Aftenposten mest lest av Høyrevelgere, men det er kanskje litt oppsiktsvekkende at hele 23 prosent av SV-velgerne hadde lest Aftenposten en gjennomsnittsdag. Videre er det interessant at kun 8 prosent av Fremskrittspartivelgerne oppgir å ha lest Aftenposten en gjennomsnittsdag. VG er den mest leste avisen blant alle partienes velgere med unntak av SV og Venstre. Vi ser

Figur 1. Andel som har sett nyheter i tv eller hørt nyheter i radio, etter politisk deltakelse. Prosent

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

også at det er få Kristelig folkeparti-velgere som leser det kulturradikale Dagbladet, mens det er mye lest av SV-sympatisører.

Vi har kun sett på forskjeller i nyhetskonsum etter politisk deltakelse, uten at det er kontrollert for andre variabler. Vi kan tenke oss at årsaken til forskjellene skyldes bakenforliggende variabler. Det kan tenkes at det er en sammenheng mellom kjønn, alder, stemmegivning og nyhetskonsum.

Mannlige sofavelgere har minst nyhetskonsum – blant de som har svart i undersøkelsen

Vi skal nå se litt på forskjellen mellom kvinner og menn. Vi ser at både kvinner og menn som har uttrykt en partipreferanse har høyere nyhetskonsum enn de usikre og hjemmesitterne (figur 1). Forskjellen mellom menn er 14 prosentpoeng, mens den blant kvinner er 8 prosentpoeng. Altså indikeres det at menn som ikke stemmer i mindre grad ser eller hører nyheter enn kvinner i samme kategori. Forskjellen er imidlertid ikke signifikant. Kjønn kan ha noe å si, selv om variabelen ikke endrer trenden vi har sett tidligere.

De eldste har størst nyhetskonsum

Det er en positiv sammenheng mellom alder og nyhetskonsum. Jo eldre folk er, dess større nyhetskonsum har de (figur 2). Forskjellen mellom de yngste og de eldste er på hele 20 prosentpoeng. Denne forskjellen er langt større enn mellom velgerne og hjemmesitterne. Forskjellen med hensyn til alder setter oss på sporet av at det kanskje er en sammenheng mellom alder, valgdeltakelse og nyhetskonsum. Kanskje skyldes forskjellen mellom velgerne og hjemmesitterne at det er de unge som er hjemmesittere og siden de unge har lavest nyhetskonsum, slår dette ut. En måte å kontrollere dette på er å se på forskjellene med hensyn til nyhetskonsum etter politisk deltakelse innenfor aldersgruppene.

Gamle sofavelgere er omtrent som andre velgere

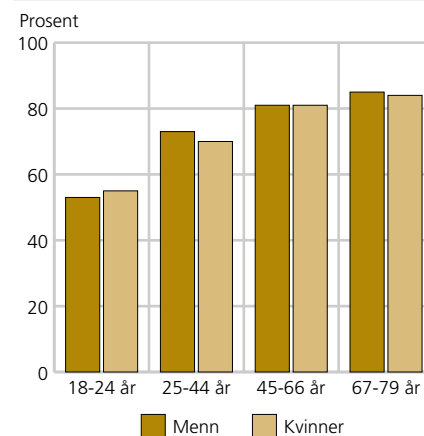
Det er blant aldersgruppene 18 til 24 år og 25 til 44 år at sammenhengen mellom å oppgi en partipreferanse og nyhetskonsum er klarest. For aldersgruppene 45 til 66 år og 67 til 79 år er sammenhengene mindre klare, hjemmesitterne blant de eldste har høyere nyhetskonsum enn velgerne i de yngste aldersgruppene. Det er spesielt fordelingen blant de eldste som forvirrer. Her ser vi at det er de usikre som oppgir mest konsum. Utvalget innenfor hver kategori er så små at vi ikke kan konkludere. Men vi ser at trenden er klar også her: Hjemmesitterne har mindre nyhetskonsum enn velgerne.

Tabell 6. Andel som har lest utvalgte riksaviser en gjennomsnittsdag. Prosent

	Lest Aftenposten	Lest Dagbladet	Lest Dagsavisen	Lest Verdens Gang	Antall personer
Alle	16	16	2	27	1 582
Politisk deltakelse					
Oppgir partipreferanse	16	16	2	28	1 229
Usikker	17	13	2	21	252
Skal ikke stemme	13	15	2	27	101
Partisympati					
Arbeiderpartiet	15	19	4	30	378
Fremskrittspartiet	8	13	1	29	240
Høyre	29	14	0	36	203
Kristelig folkeparti	10	9	1	22	165
Senterpartiet	10	19	-	27	69
Sosialistisk venstreparti	23	3	5	18	111
Venstre	18	23	3	21	39

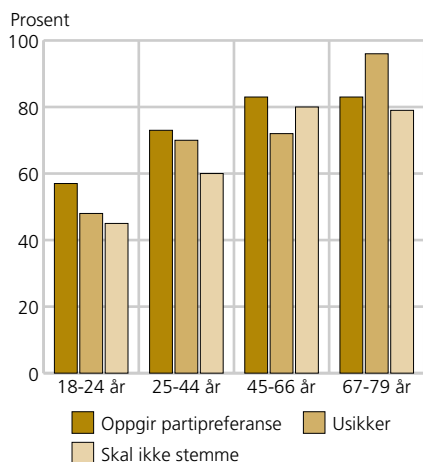
Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

Figur 2. Andel som har sett nyheter i tv eller hørt nyheter i radio, etter kjønn og alder. Prosent

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

Figur 3. Andel som har sett nyheter i tv eller hørt nyheter i radio, etter politisk deltakelse og alder. Prosent

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2000.

Oppsummering

Innledningsvis stilte vi spørsmålet om sofavelgerne er som andre velgere. Vi kan med stor grad av sikkerhet slå fast at sofavelgerne i mindre grad enn andre velgere ser nyheter i fjernsyn eller hører nyheter i radio. Men det må sies at tallene som er lagt frem her også indikerer at det kan være noen bak-enforliggende variabler som kan være årsaken til det. Det er også viktig å få frem at forskjellene mellom velgerne og hjemmesitterne ikke er veldig store, som vi så var forskjellene med hensyn til nyhetskonsument blant aldersgruppene større.² Denne artikkelen var bare ment å gi et innblikk i feltet. Ytterligere og mer sofistikerte analyser er påkrevd for å gi en konklusjon.

¹ I utvalget var det 32 personer som ikke ønsket å oppgi partipreferanse. Det er ofte vanlig å ta dette som et uttrykk for at en er usikker på hvilket parti en vil stemme på, slik at disse kan slås sammen med de usikre. En nærmere analyse av disse viste imidlertid at de lignet mer på de som oppga en partipreferanse enn den usikre gruppen og de som oppgir at de ikke skal stemme. Gruppen som nektet å svare på spørsmålet om partipreferanse, er derfor holdt utenfor.

² En må ta med i betraktningen at det kan være flere personer som er usikre eller ikke skal stemme blant andelen som er forhindret eller ikke vil være med i undersøkelsen enn blant dem som deltar i undersøkelsen. Hvis vi hadde fått intervju med nær 100 prosent av utvalget kan det hende at dette hadde gitt større utslag. Fra valgundersøkelsene vet vi at det er en sammenheng mellom valgdeltakelse og evne og vilje til å være med i utvalgsundersøkelser (Aardal mfl. 1999). Det er også grunn til å tro at det er en sammenheng mellom valgdeltakelse, nyhetskonsument og evne og vilje til å være med i utvalgsundersøkelser.

Litteratur

Habermas, Jürgen (1962/1991): *Borgerlig Offentlighet - den fremvekst og dens forfall. Henimot en teori om det borgerlige samfunn*, Oslo: Gyldendal, 2. utgave 1991.

Høyer, Sverre (1993): "Offentlighet" i *Norsk samfunnsleksikon*, Oslo: Pax Forlag.

Vaage, Odd Frank (2001): *Norsk mediebarometer 2000*, Statistiske analyser 42, Statistisk sentralbyrå.

Aardal, Bernt, Henry Valen og Ingunn Opheim (1999): *Valgundersøkelsen 1997. Dokumentasjonsrapport*, Rapport 99/16, Statistisk sentralbyrå.